

[20]

Evitar el plagi

Del plagi a la intertextualitat

EL PLAGI

El Diccionari de la Llengua Catalana de l'Institut d'Estudis Catalans defineix el plagi com la "part d'una obra d'altri inserida en la pròpia **sense** indicació de la font". El fet de plagiar, doncs, és "robar, copiar (idees, paraules, obres, etc., d'una altra persona) usant-les com a pròpies". Per tant, de moment, tot i que encara no hem aportat res de nou en l'inici d'aquest text, encara no hem plagiat.

Es parla de plagi no només en l'àmbit de la literatura, que potser és el més conegut, sinó que aquest fenomen es dona en **qualsevol** àmbit comunicatiu com l'acadèmic, el periodístic, el comercial, l'administratiu, l'àmbit de les traduccions, de la recerca...

Ampliació de continguts

Recentment, s'estan donant casos de blocaires que copien les notícies d'altres blocs. Si fem un cop d'ull mitjançant els cercadors de la Xarxa podrem veure fòrums on es discuteix sobre aquest fet. Per tant, si cap nou instrument de comunicació s'escapa del plagi podem concloure que, més enllà del tipus de text que s'elabori és l'actitud de l'autor en les diverses etapes d'elaboració del text la que és susceptible de generar plagi.

També es pot parlar de plagi en el material gràfic, i per extensió en tot el que suposi **creació**, entesa com l'elaboració d'una obra que transporti i comuniqui un missatge.

En aquests moments, després de tres paràgrafs de text, ja és molt agosarat sentenciar que continuem sense plagiar però en canvi, pel tipus de proposta comunicativa que es realitza en el text, tampoc ja no es pot dir que el text no diu res de nou. Aquest camí estret, entre la síntesi de tot el coneixement adquirit que l'autor d'un text concentra en el seu interior (en relació amb els conceptes o idees que el text exposa) i la voluntat de comunicar-ne una nova visió concreta hi ha l'escletxa per on podem **evitar** el plagi.

El plagi pot ser tant de paraules, com d'idees, com de formes... i es pot donar en qualsevol àmbit comunicatiu.

LA INTERTEXTUALITAT

Quan hom produeix un text de qualsevol tipus, el que ha llegit formarà part del que escriurà. És a dir, rep una **influència** que, de manera conscient o inconscient, deixarà petja en la seva producció. De la mateixa manera, quan hom llegeix un text, de manera natural, relaciona allò que llegeix amb el que ha llegit.

La **intertextualitat** és un concepte introduït durant la primera meitat del segle XX pel teòric Bakhtin per a referir-se, d'alguna manera, al que fins al moment s'anomenava influència o font.

La intertextualitat és la **relació** que s'estableix entre els textos. Roland Barthes, crític literari, ho explica: "Tot text és un intertext; altres textos hi són presents; en estrats variables, sota formes més o menys reconeixibles; els textos de la cultura anterior i els de la cultura que l'envolta; tot text és un teixit nou de citacions anteriors. [...] La intertextualitat, condició de qualsevol text, sigui el que sigui, no es redueix, com és evident, a un problema de fonts o d'influències; l'intertext és un camp general de fórmules anònimes, l'origen de les quals és difícil de localitzar, de citacions inconscients o automàtiques, presentades sense posar entre cometes."

Recurs bibliogràfic

Aquestes citacions de Barthes estan extretes de l'article d'Antonio Mendoza, Teresa Colomer i Anna Camps "Intertextualitat", publicat a *Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura* 14 (gener 1998): 5-12.

Els autors d'aquest article, sempre des del punt de vista de la didàctica de la literatura, defineixen, entre d'altres, el concepte d'intertextualitat i el destaquen sobretot perquè posa en marxa els mecanismes d'associació del receptor. Els autors defensen que tota producció és fruit d'una producció anterior, i que lluny de ser perjudicial, la tradició literària, per exemple, s'hi recolza.

Així, amb el concepte d'intertextualitat citat, no pas plagiat, es transcendeix el que s'havia anomenat influència o font. La intertextualitat és en cada text i existeix en tant que el lector la reconeix. I aquí ja entra en joc el bagatge del lector. **Parafrasejant** els autors de l'article citat, la intertextualitat demana un exercici d'associació d'idees que afavoreix i estimula les competències comunicatives. És a dir, utilitzar textos d'altri per a produir-ne de nous com una estratègia de **reciclatge** textual i conceptual.

Ampliació de continguts

La hipertextualitat, o navegació d'un text a un altre, base comunicativa de la Xarxa, és una altra expressió d'aquesta idea de reciclatge textual, en la qual per citació explícita es defuig el plagi. Si qualsevol text nou el produïm gràcies a la interacció de molts altres textos llegits, consumits amb anterioritat, els quals permeten la reflexió i l'aparició d'una nova voluntat de comunicació en l'autor, essència del text nou; l'hipertext apareix per connexió d'un conjunt de textos, íntegres i diversos, però relacionats entre si. Si un text és una síntesi d'obres d'altri passades per un subjecte, un hipertext és una superposició exhaustiva de textos d'altri que es complementen. Si el text duu cap al subjecte individual i cap a la idea concreta, l'hipertext duu cap a la humanitat i cap al coneixement total.

Cal entendre els textos tenint en compte el concepte d'intertextualitat, pel qual un text està format a base de textos ja produïts.

Argumenta és un projecte dels serveis lingüístics de nou universitats catalanes (Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, Universitat Pompeu Fabra, Universitat de Girona, Universitat de Lleida, Universitat Rovira i Virgili, Universitat Oberta de Catalunya i Universitat de Vic), que han dirigit els serveis lingüístics de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Universitat Politècnica de Catalunya.

Argumenta ha tingut el suport de la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Educació i Universitats i la col·laboració de la Secretaria de Política Lingüística del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya.

La unitat 20 d'Argumenta ha estat elaborada per Virgínia Castillo Jaén, amb la col·laboració d'Elisenda Vilardell Almirall. L'edició d'aquesta unitat s'ha tancat al setembre de 2006.

Si voleu citar aquest material podeu fer-ho de la manera següent:

Serveis lingüístics de la UB, UAB, UPC, UPF, UdG, UdL, URV, UOC, UVIC. *Argumenta* [en línia]. Barcelona: setembre 2006 [Data de consulta: dd-mm-aa]. Unitat 20. Com evitar el plagi. Disponible a: <<http://www.uab.cat/servei-llengues>>.

Els continguts d'Argumenta estan subjectes a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 2.5 de Creative Commons.

